

Očkování zdravotníků proti chřipce

MUDr. Milan Trojánek, Ph.D.

2. LÉKAŘSKÁ
FAKULTA
UNIVERZITA
KARLOVA

Klinika infekčních nemocí a cestovní medicíny 2. LF UK a FN Motol

Spoluautoři

Doc. PhDr. Denisa Hejlová, Ph.D. (FSV UK)

Mgr. Jana Bryknarová (IPSOS)

MUDr. Jarmila Rážová, Ph.D. (FN Motol)

MUDr. Martin Holcát, MBA (FN Motol)

Mgr. Jana Nováková, MBA (FN Motol)

MUDr. Lucie Valentová-Bartáková (FN Motol)

Informace o studii

Výzkum informovanosti, postojů a praxe zaměstnanců ve zdravotnictví a studujících lékařských oborů ohledně očkování proti chřipce

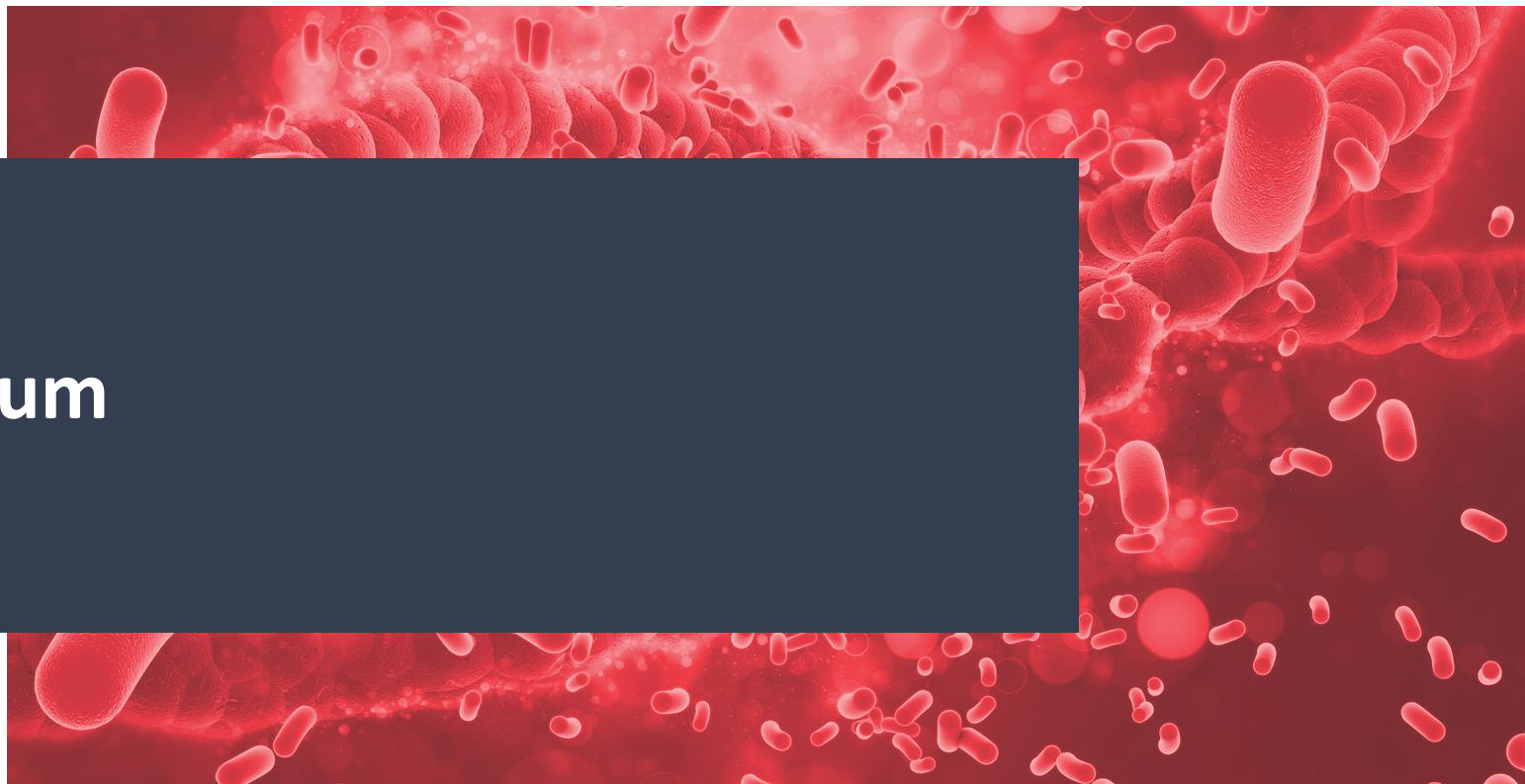
Srpen - prosinec 2023 prostřednictvím agentury Ipsos

1) **kvalitativní výzkum** (2x focus groups s vybranými respondenty) N=15, HCW N=8, medici N=7, datum 19. 9. 2023

2) **kvantitativní výzkum** (před a po začátku očkovací sezóny), strukturovaný dotazník o délce cca 7 minut, online, N=1477

Kvalitativní průzkum

Kvalitativní průzkum

Model KAP

Haidtovy morální postoje

- F2F skupinové diskuze
- 2x FGD
- 60-80 minut na skupinu
- 7-8 respondentů ve skupině

Cílová skupina respondentů

- Mix mužů a žen
- Mix věkových skupin
- Mix pracovních pozic
- HCW – Health Care Workers
  - **1. FGD – Zaměstnanci FN Motol**
  - **2. FGD – Studenti**

Kvalitativní průzkum

Sekce Knowledge:

Informační zdroje

Důvěryhodnost zdrojů

Vnímaná závažnost chřipky

Ochrana zdraví

Sekce Practice:

Místo očkování

Doporučení

Sekce Attitude:

Obavy týkající se očkování

Bariéry v očkování

Motivace k očkování

*Zaměstnanci podtrženě / Studenti kurzívou

Ochrana Prevence

Imunita

Záchrana

Méně hospitalizovaných

Pomoc ve zdravotnictví

Život

Zdraví

Bezpečí

Odpovědnost

Děti

Starší lidé – 65 let

Rodina

Dobrý pocit

Dobrovolnost

Vakcína

Možnost výběru vakcín

Možnost

SÚKL

Volnost

Cestování

Zkušenost

Centrum pro očkování

Očkovací kalendář

Praktický lékař

Důvod

Injekce

Obvod'ák

Zvažování pro a proti

Vakcína

Kolektivní imunita

Jistota

Rakovina děložního čípku

Symptomatická léčba

Kolektivní ochrana

Variola

Vymýcení

Nátlak

Povinnost

Problém

Zejména pro zaměstnance je důležitá **dobrovolnost** nechat se očkovat.

Očkování vnímají jako **možnost, kterou nemusí podstoupit**. Pro to, aby jim očkování vyhovovalo si také chtějí vybírat takovou vakcínu, která je bude chránit proti kmenům chorob, které považují za aktuálně nebezpečné.

Obě skupiny také zmiňují, že nechat se očkovat přináší určitou volnost, možnost cestovat. Tuto volnost asociují s možnostmi si sám vybrat, zdali se nechají očkovat.

Nejistota

Strach

Strach z neznámého

Nemoc

Peníze

Peková

Smrt

Jehla

Injekce

Málo informací

Kvalitativní průzkum

- **DOBROVOLNOST**

Jak pro zaměstnance tak pro studenty je důležité, aby jim očkování bylo nabízeno jako **možnost a bez nátlaku**. Očkování jako **povinnost vnímají negativně** a podněcuje je k odmítnutí.

- **OČKOVÁNÍ STARŠÍCH LIDÍ**

Starší lidé, zejména v důchodovém věku, jsou vzhledem ke své rizikovosti vnímáni jako náchylnější k onemocnění. Podle HCW je důležité **zvýšit proočkovanost zejména v rámci této skupiny** a to pro jejich ochranu a bezpečí.

- **KOMUNIKACE MOŽNOSTI OČKOVÁNÍ**

Obě skupiny se shodují v názorech na prezentované návrhy komunikace možnosti nechat se očkovat. **Plakáty jsou dle HCW nepřehledné, nevhodné po vizuální stránce a nepodněcují zájem nechat se očkovat.**

Kvalitativní průzkum

- **OČKOVÁNÍ V PRACOVNÍ DOBĚ**

Pro zaměstnance je důležitá možnost nechat **se očkovat mimo pracovní dobu a mít následně možnost vybrat si volno**, aby se mohli vypořádat s případnými nežádoucími účinky vakcíny. Studenti se se zaměstnanci shodují a sami vnímají nežádoucí účinky jako omezení ve vlastní práci či studiu.

- **ROUŠKY, RUKAVICE A PLÁŠTĚ**

HCW zmiňují, že **očkování nevidí jako nutnost vzhledem k tomu, že se umí dobře chránit ochrannými bariérovými pomůckami**. Spíše než odmítnutí očkování považují za velmi **negativní odmítnutí této ochrany**, která zabraňuje jak vlastnímu nakažení, tak přenosu nemoci mezi pacienty. Pro návštěvu nemocnice považují nošení roušek jako nutnost a povinnost i pro přicházející pacienty.

Shrnutí kvalitativního výzkumu

Klíčová je možnost **volby**

Jako **alternativa** očkování je vnímána **bariérová** ochrana (respirátor...)

Vlastní očkování, pokud nejsou riziková skupina, proto **nepovažují za nutné**

Odmítnutí se chránit a chránit své okolí považují za **zradu**

Užívané informační materiály odrazují od očkování

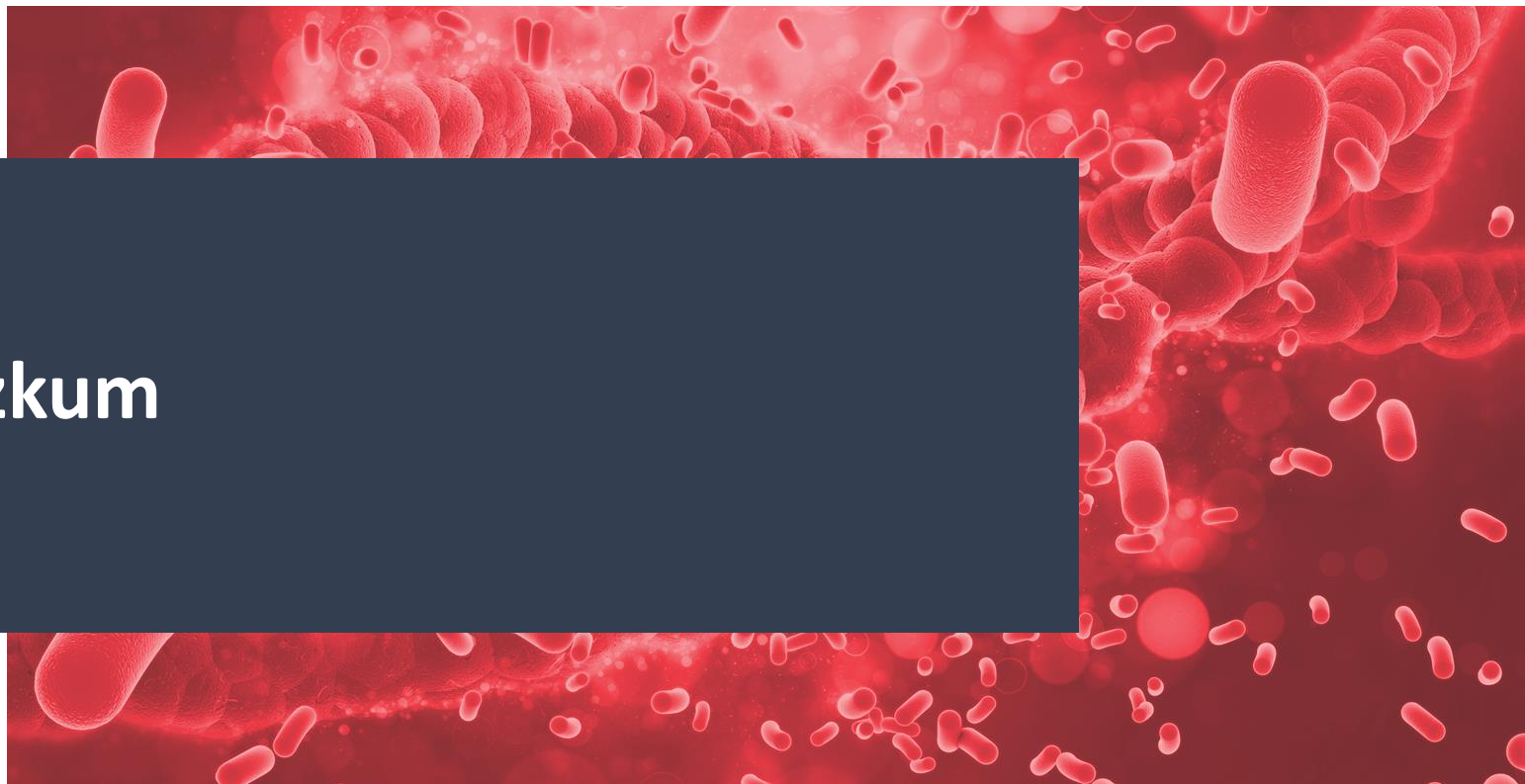
Shrnutí kvalitativního výzkumu

Mezi respondenty **nepanuje nesouhlas** s očkováním, respondenti ale zmiňovali tyto výhrady:

- **nesmí** být vyvíjen **nátlak** na povinnost očkování
- očkování mohou provázet **vedlejší účinky**, kterým je nutné předcházet a dostatečně o nich dopředu informovat a vysvětlovat je – rozptylovat obavy
- je nutné komunikovat **všechny dostupné informace** o vakcíně a **důvodu očkování**
- **možnost volby** (rozhodnutí pro odmítnutí očkování) musí být vyváženo používáním alternativní bariérové ochrany

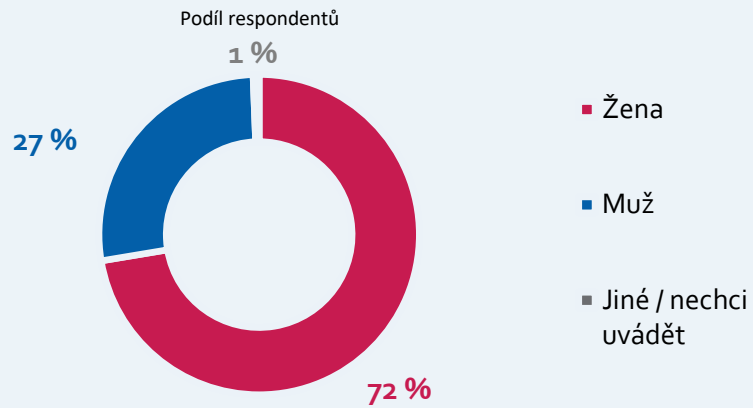

Kvantitativní průzkum

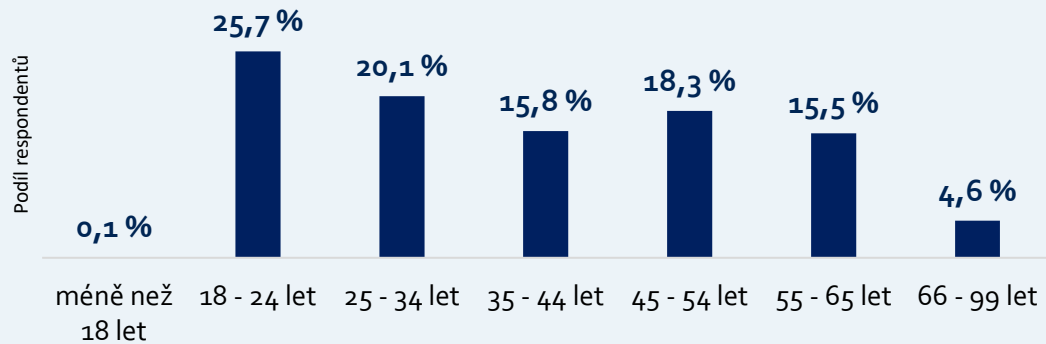

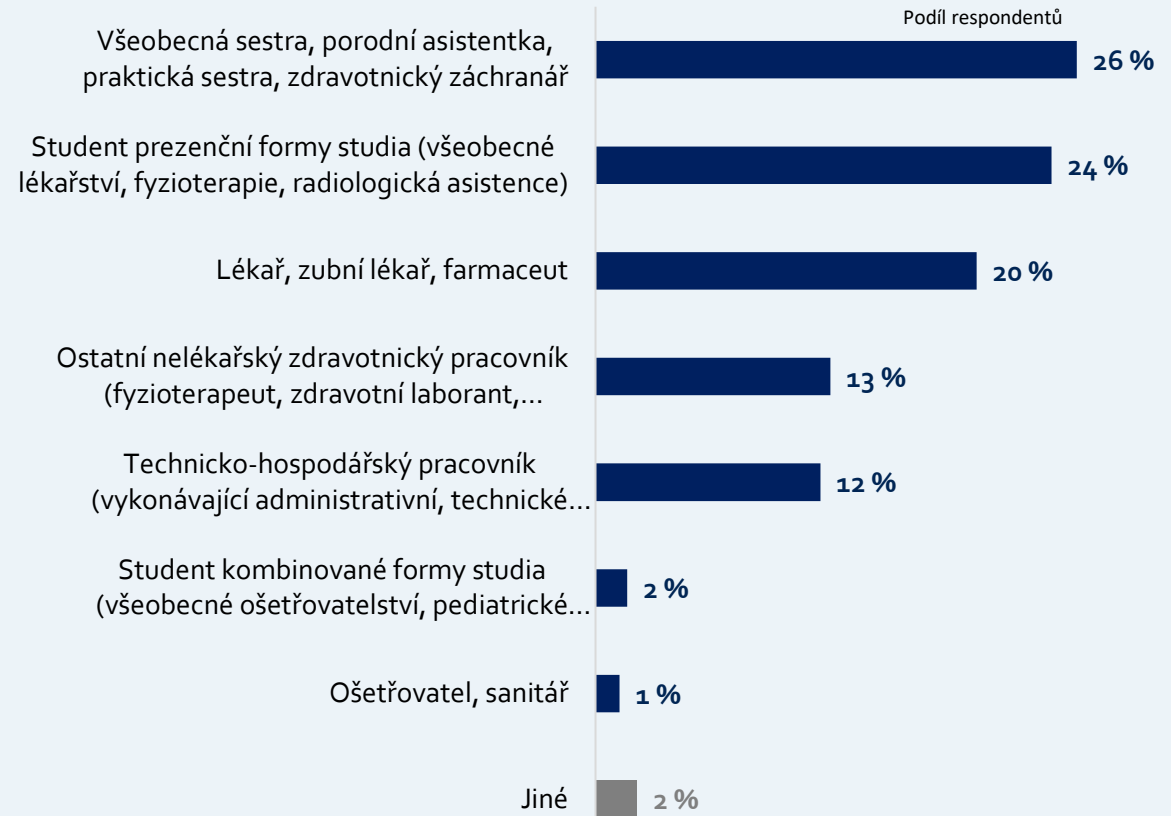
POHLAVÍ

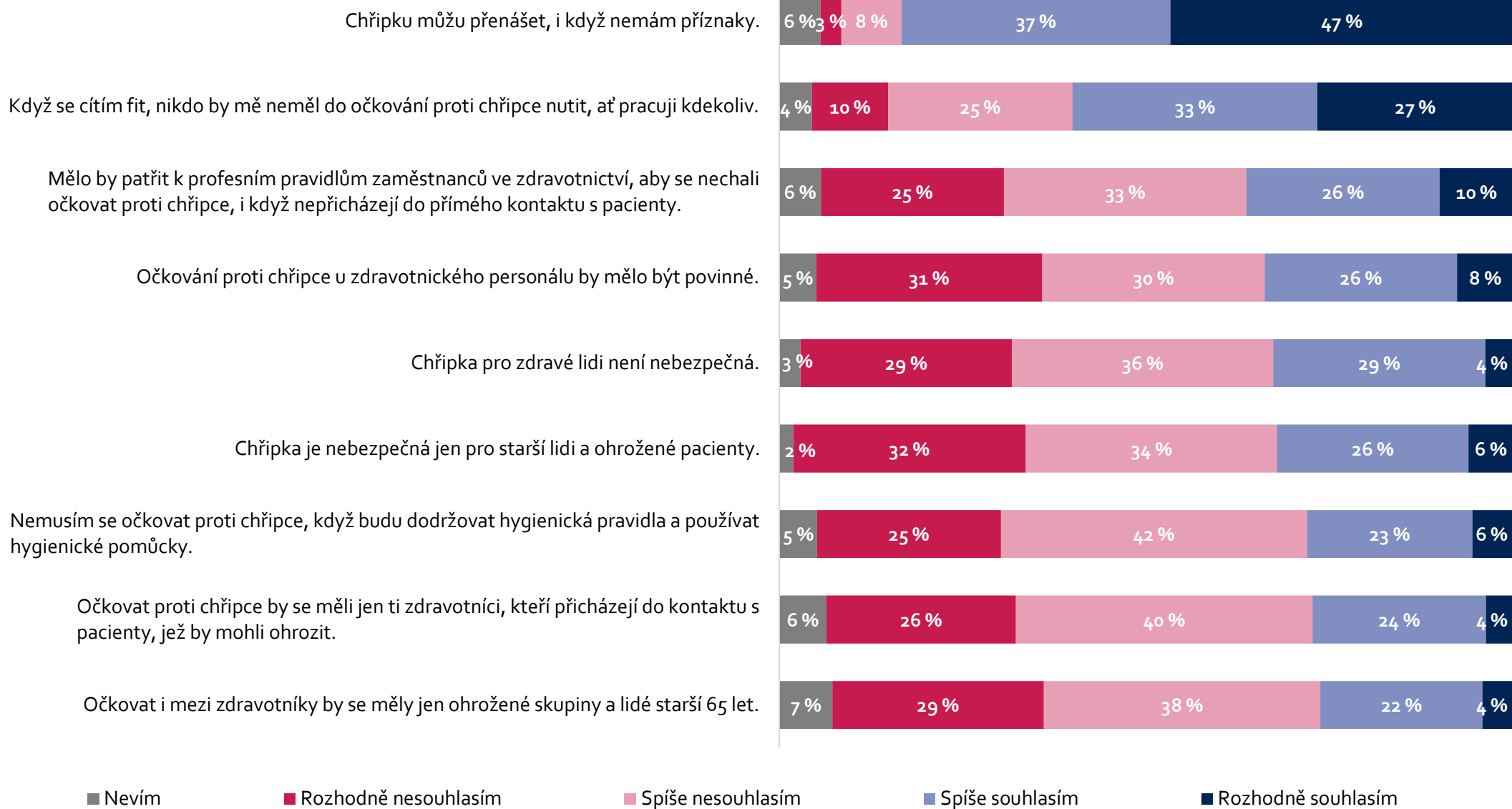

VĚKOVÉ SKUPINY

POVOLÁNÍ

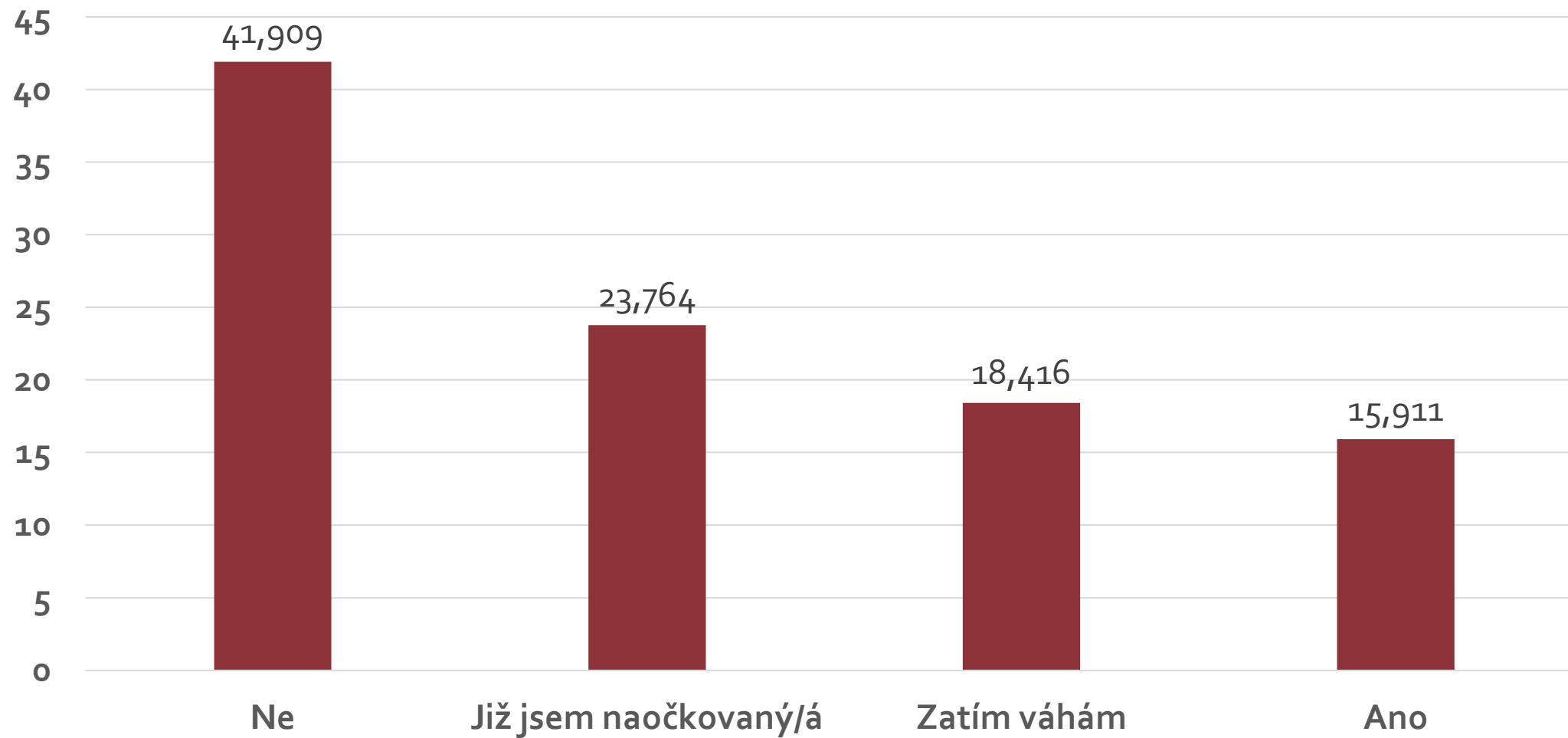

Ochota k očkování proti chřipce

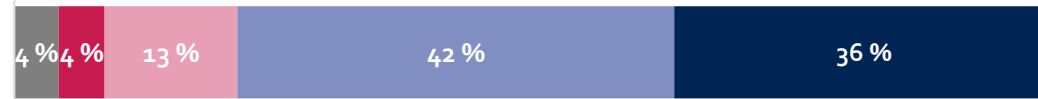

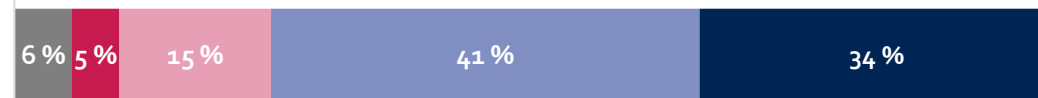
V každém případě se nikdo ze zaměstnanců či studentů ve zdravotnictví nesmí do očkování proti chřipce nutit, musí být zachována svobodná vůle všech.

Očkování proti chřipce je pro zaměstnance či studenty ve zdravotnictví důležité, protože chrání pacienty, kteří jsou v ohrožené skupině.

Očkování proti chřipce je pro zaměstnance či studenty ve zdravotnictví důležité, protože chrání i jejich blízké doma v rodině.

Očkování proti chřipce pro pracující či studující ve zdravotnictví doporučují odborné autority a instituce ve veřejném zdraví, kterým důvěřuji.

Bylo by správné, aby se nechali proti chřipce očkovat všichni zaměstnanci či studenti ve zdravotnictví, kteří mohou, protože tím přispívají k ochraně celé komunity.

Bylo by správné, aby se nechali proti chřipce očkovat všichni zaměstnanci či studenti ve zdravotnictví, kteří mohou, protože pak mohou méně chybět v práci.

Očkování proti chřipce považuji za zbytečnou chemii, kterou nechci do svého těla.

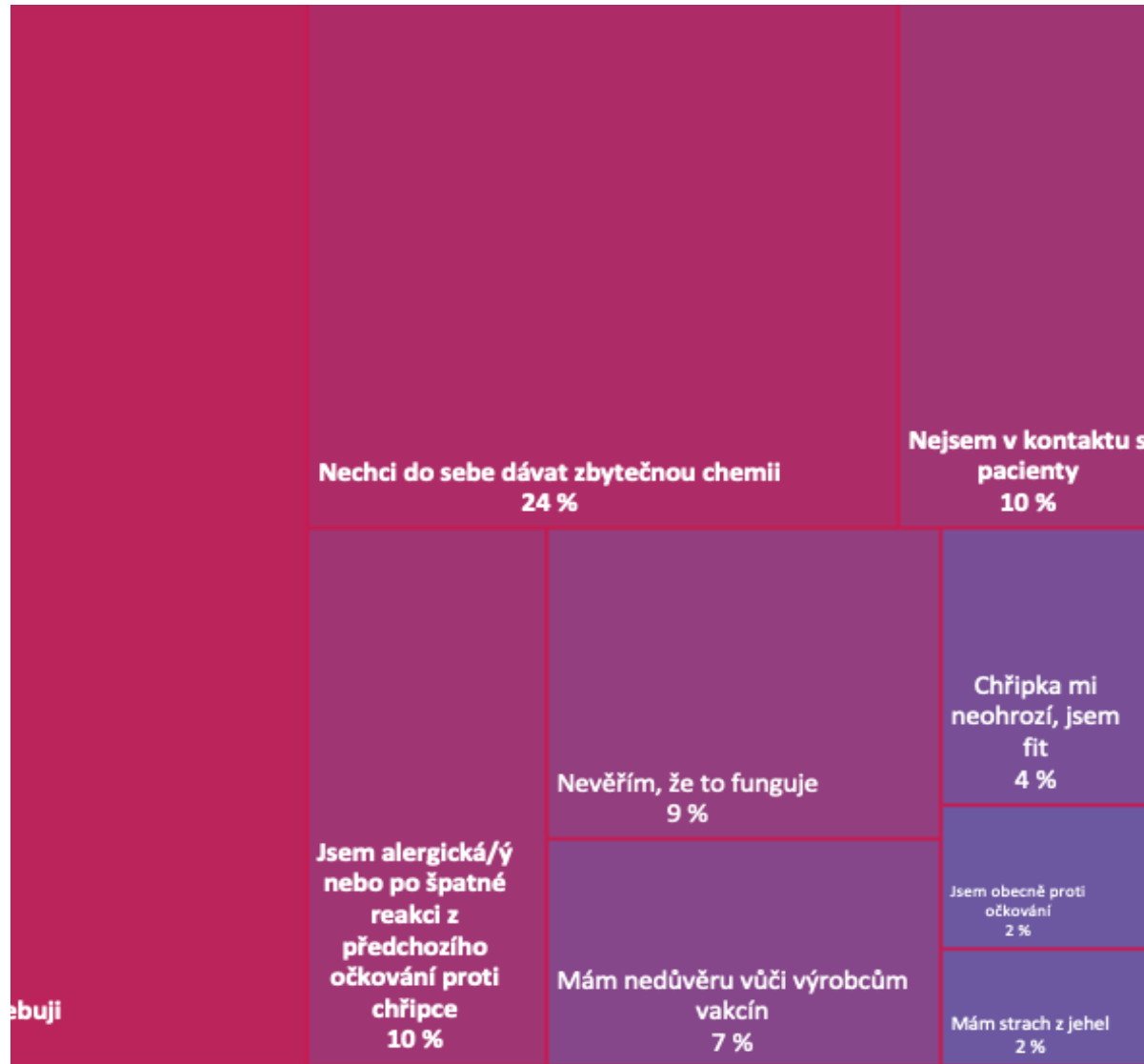
■ Nevím

■ Rozhodně nesouhlasím

■ Spíše nesouhlasím

■ Spíše souhlasím

■ Rozhodně souhlasím

ebuji

Shrnutí poznatků z výzkumu

Skupina nerozhodnutých je relativně **malá**, zhruba kolem 30 %

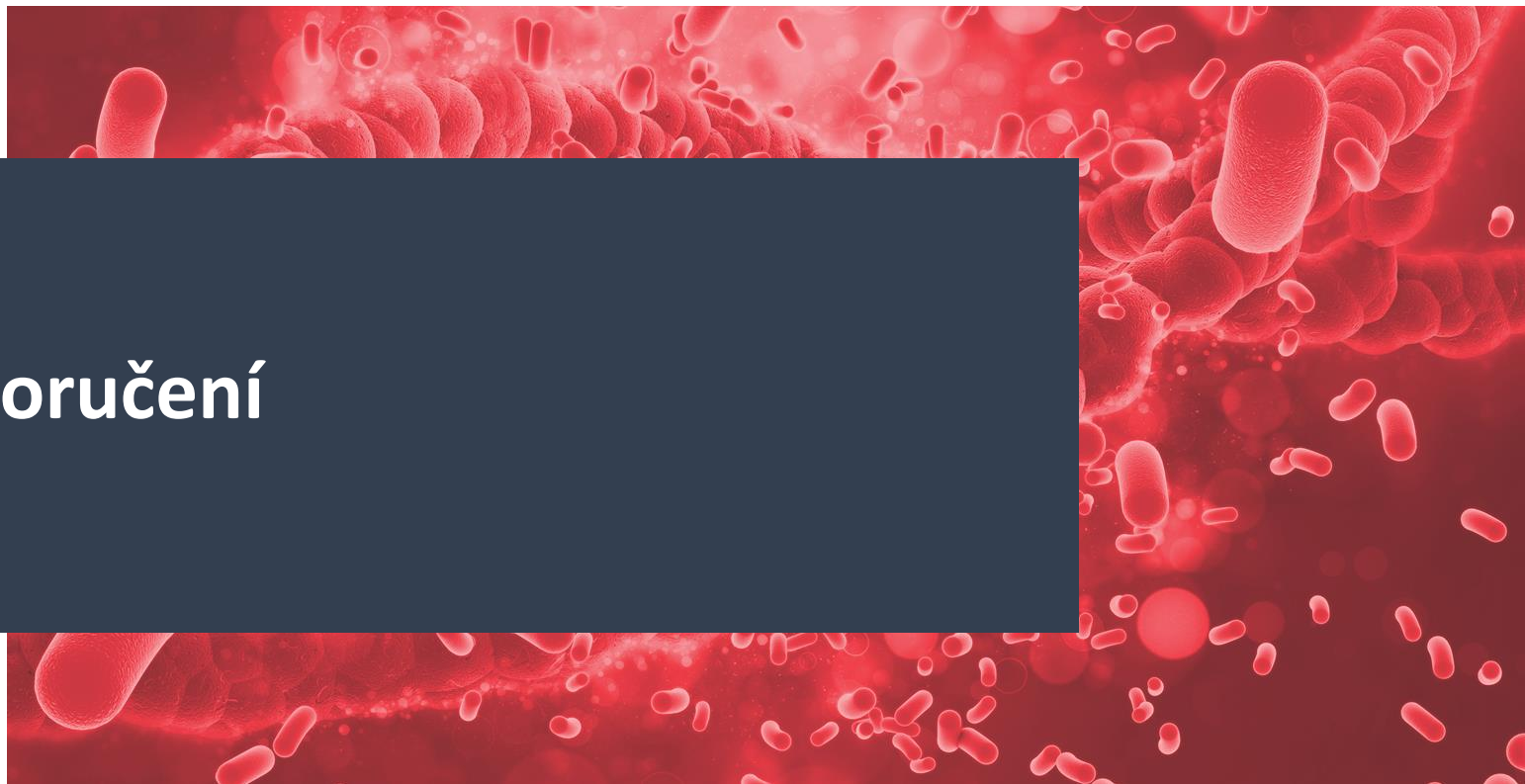
Respondenti se **ne cítí chřipkou ohroženi**, pokud chtějí někoho **chránit, je to jejich rodina**

Motivovat k očkování můžou **authority** (lékaři), **odborné zdroje** (odkazy) a **snadná organizace** (mobilní očkovací týmy, otevírací časy)

Je potřeba dát si **pozor na nátlak nebo zbytečnou popularizaci** (influencery)

Komunikační doporučení

Konkrétní komunikační doporučení pro FN Motol

Věnujte tématu očkování proti chřipce **dostatek prostoru ve vašich interních komunikačních kanálech**—informace o očkování, o složení vakcín a o jeho dostupnosti musejí být snadno dohledatelné na webu, na intranetu a na nástěnkách či plakátech v areálu budovy, eventuálně emailech a další digitální komunikace směrem k zaměstnancům či studujícím.

Konkrétní komunikační doporučení pro FN Motol

Komunikaci o očkování předem **naplánujte do harmonogramu** a jednotlivých kanálů tak, aby probíhala v době, kdy je očkování nejvhodnější, respondentům se připomínala, ale zároveň neměli pocit přehlcenosti či nátlaku.

Konkrétní komunikační doporučení pro FN Motol

Zaměřte se na prezentování dat, čísel, statistik a spíše strohých odborných informací. Vyvarujte se emocionálních apelů či jakéhokoliv nátlaku nebo vynucování očkování, ať již v **písemné nebo vizuální formě**. Nepoužívejte jakékoliv výstražné značky, symboly, nebo signální barvy, jako je žlutá nebo červená. Očkování vždy nabízejte jako **možnost na základě svobodné volby jednotlivce**.

Konkrétní komunikační doporučení pro FN Motol

V komunikaci zdůrazňujte fakta o očkování, která mohou podpořit jeho přijetí u nerozhodnutých. Je to především prevence a starost o své vlastní zdraví a starost o zdraví své rodiny a blízkých. Naopak nemá smysl apelovat na očkování z důvodu zajištění hladšího chodu celého pracoviště. Zvažte, zda také nepodávat informace o tom, že očkování je pro zaměstnance a studující zdarma, pokud to bude odpovídat reálné situaci.

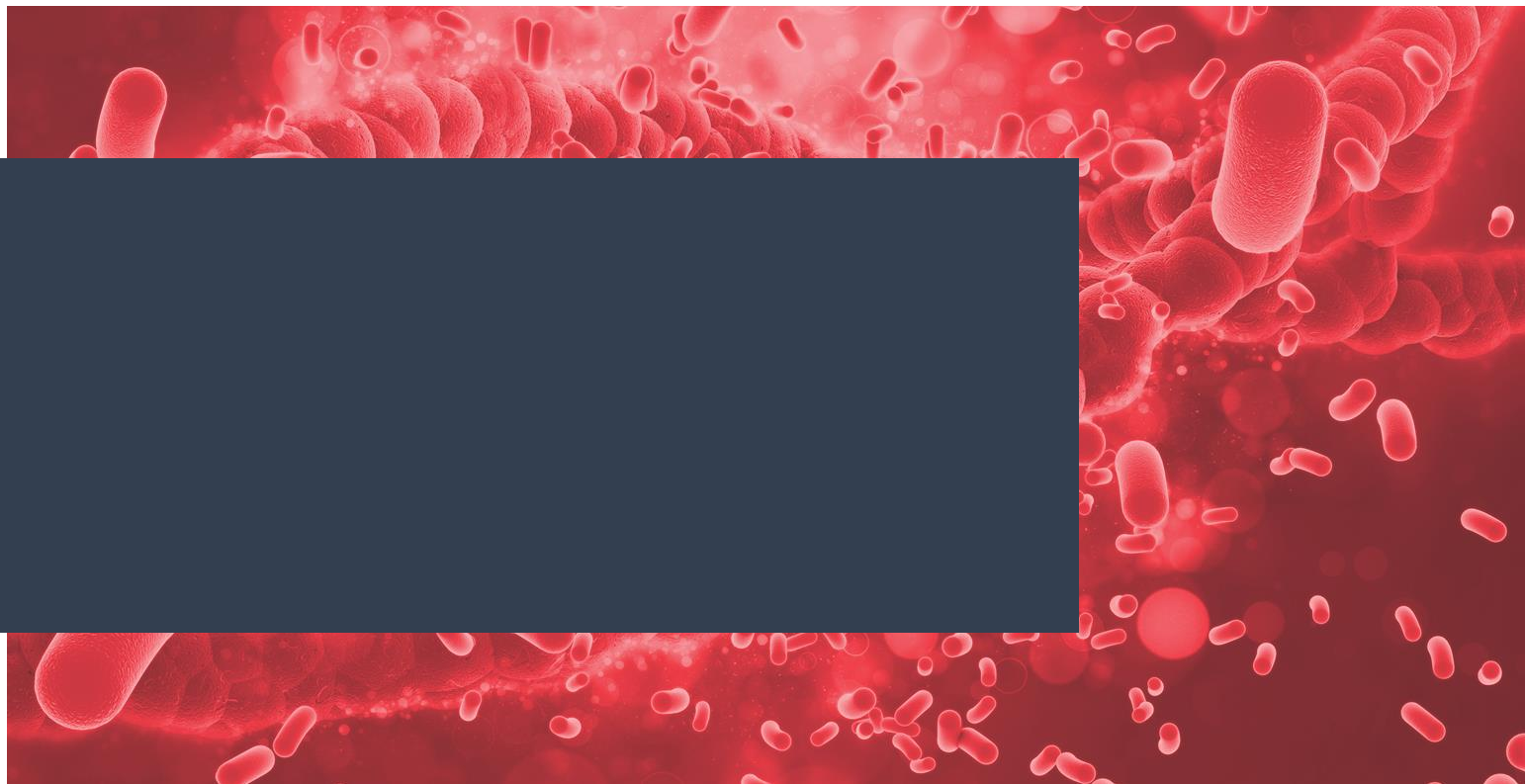

Konkrétní komunikační doporučení pro FN Motol

Respondentům vyhovuje **co nejpohodlnější organizace očkování**. Pomůže jednoduché vizuální opakování– směrovky či plakáty na očkovací centrum a **mobilní očkovací tým**. Zvažte prodloužit otevírací dobu ráno před začátkem směny.

Závěr

Závěr

Rozsáhlá kvalitativně-quantitativní studie (FN Motol, 9-12/2023)

Zdravotníci a studenti lékařské fakulty

Dobrovolnost, benefit, ochrana rodiny (a pacientů), alternativy

Význam správné komunikace (podrobná data, čísla, nikoliv emoce)

Nevhodně vedená komunikační kampaň od očkování odrazuje

Děkuji za pozornost

